

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-186 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-57/1462-520
Karar Tarihi : 17.11.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Mustafa Mehmet ÖZKARABÜBER, Özgür BAL

C. BAŞVURAN : Mustafa ÜNVER
Memuriye Mah. Alem Sokak No:4 Meram/Konya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Kamil Koç Otobüsleri A.Ş.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Kontur Turizm ve Uls. Nak. Tic. Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Konya Metro Seyahat Taşımacılık ve Petrol Ürünleri Tic.
Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Özkaymak Turizm Ltd. Şti.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya
- Ulusoy Seyahat Nakliyat A.Ş.
Konya Şehirlerarası Otobüs Terminali/Konya

E. DOSYA KONUSU: Konya-İstanbul hattında faaliyet gösteren otobüs firmalarının fiyat birlikteliğine giderek rekabeti ihlal ettikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde, Konya-İstanbul hattında faaliyet gösteren otobüs firmalarının aralarında anlaşma yaparak, Konya-İstanbul hattında, 40-45 TL arasında olan yolcu taşıma ücretini 60-63 TL'ye çıkardıkları ve indirim uygulamalarını kaldırdıkları iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.06.2011 tarih ve 4463 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan, 10.08.2011 tarih ve 2011-4-186/İİ-11-386.RG sayılı İlk İnceleme Raporu, 17.08.2011 tarih ve 11-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 11-45/1071-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 02.11.2011 tarih ve 2011-4-186/ÖA-11-192.MMÖ sayılı Önaraştırma Raporu 11.11.2011 tarih ve REK.0.18.00.00-110.02.02/554 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Konya-İstanbul hattında faaliyet gösteren otobüs firmalarının, karayolu taşımacılığı pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini

11-57/1462-520

ihlal eder nitelikte uygulamalarda bulunduğu yönünde bir bulguya ulaşılamadığı, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

50 Şikâyetin konusunu, yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının uygulamaları oluşturmaktadır. Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı, "karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikâyet konusu iddiaların Konya-İstanbul hattına yönelik olduğu dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Konya-İstanbul güzergâhı" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespitler

Şikâyete konu Konya-İstanbul arası mesafe 740 km olup, ilgili Bakanlıkça söz konusu hat için Ocak-Mayıs 2010 döneminde uygulanması öngörülen minimum fiyat 39 TL'dir. Yapılan şikâyette ise, bu fiyatın uygulanmaya başlamasından bir sonraki yılda (Ocak-Haziran 2011) 37 TL'ye bilet bulunabildiği ifade edilmektedir.

60 Diğer taraftan, dosya mevcudu bilgilere göre, şikâyete konu dönem olan Haziran 2011 öncesinde ve sonrasında, firmaların Konya-İstanbul hattında uyguladıkları fiyatları gösterir tablo aşağıdadır:

Tablo 1: Konya-İstanbul Hattı Yolcu Listelerindeki Uygulanan Çeşitli Fiyat Seviyeleri

<i>Firma</i>	<i>Ocak-Haziran 2011 dönemi (TL)</i>	<i>Haziran-Eylül 2011 dönemi (TL)</i>
Kamil Koç	40-45-50	49,50-53-60
Kontur	35-40-45-50	42-60
Konya Metro	34-39-44-49	41-49-53-59
Özkaymak	38-40-42-44-45-50	52-53-54-58-59
Ulusoy	37-39-40-41-43-45	42-45-57-60

Yolcu listelerine bakıldığında, Ocak-Haziran arasındaki dönemde söz konusu hatta fiyatların 34 TL-50 TL, Haziran döneminden itibaren ise, 41 TL-60 TL arasında olduğu görülmektedir. Bu bilgiler, fiyatlar genel seviyesinin, şikâyetin yapıldığı Haziran ayında yükseldiğini doğrulamaktadır.

70 Bununla beraber, hem fiyat artışının gerçekleştiği anlaşılan Haziran dönemi sonrasında hem de öncesinde, aynı anda farklı fiyat seviyelerinin uygulanmış olduğu belirlenmiştir. Öte yandan, ulaşım sektöründe Haziran ayından itibaren sezon açılışıyla beraber, talepte önemli bir artışın yaşandığı bilinmektedir.

Şikâyete konu Konya-İstanbul hattıyla ilgili olarak, söz konusu firmaların internet üzerinden işlem yaptıkları fiyatlar da incelenmiştir. Anılan firmaların Konya-İstanbul hattı için internet ortamında uyguladıkları fiyatlara ilişkin tablo aşağıdadır:

11-57/1462-520

Tablo 2: Konya-İstanbul Hattı İnternet Bilet Fiyatları

<i>Firma</i>	<i>İndirimli Fiyat (TL)</i>	<i>Normal Fiyat (TL)</i>
Kamil Koç	53	63
Kontur	54	60
Konya Metro	58	60
Özkaymak	52-53-54-55	59-60
Ulusoy	52-55	60

Tablodan görüleceği üzere elektronik ortamda düzenlenen bilet fiyatları da şikâyete konu iddiaları destekler nitelikte değildir.

I.3. Değerlendirme

80 Şikâyete konu Konya-İstanbul hattında uygulanan fiyatlar incelendiğinde, şikâyetin gerçekleştiği Haziran döneminde fiyatların ortalama 7-10 TL yükseldiği anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, gerek fiyatlar artmadan önceki dönemde, gerekse artış sonrasında aynı anda farklı fiyat seviyelerinin uygulandığı da tespit edilmiştir. Nitekim söz konusu firmaların internet üzerinden uygulamakta oldukları fiyatlar incelendiğinde hepsinin indirimli fiyat seçeneklerinin bulunduğu görülmektedir. Bu doğrultuda gerek fiyatlar artmadan önce gerekse fiyatlar arttıktan sonra tek fiyat uygulandığına yönelik bir tespitin yapılması mümkün gözükmemektedir. Ayrıca, bazı firmaların fiyatlarını 63 TL'ye çıkardıkları iddia edilmesine rağmen sadece bir firmanın internette listelenen fiyatının 63 TL olduğu ve fakat hiçbir firmanın bu fiyattan bilet satışı gerçekleştirmediği anlaşılmaktadır.

Öte yandan, şikâyet konusu fiyat artışlarından önceki Ocak-Haziran 2011 döneminde; Ocak-Mayıs 2010 dönemi için geçerli şehirlerarası otobüs taşımacılığı taban fiyatlarından daha düşük seviyede bilet satışı yapıldığı tespit edilmiştir.

Bu çerçevede, söz konusu Mayıs 2011 dönemine kadar, öngörülen taban fiyatın da altında bir fiyat uygulanmışken, sezon açılışının gerçekleştiği ve önemli bir talep artışının yaşandığı Haziran ayından itibaren fiyat artışının gerçekleşmesinin iktisadi olarak rasyonel olduğu değerlendirilmiştir. Diğer taraftan, şikâyette ileri sürülen indirim uygulamalarının sona erdirildiği iddialarını destekler nitelikte herhangi bir bulguya rastlanmamış olup, uygulanan fiyatlara bakıldığında çeşitli fiyat seviyelerinin gerçekleştiği görülmektedir.

Ayrıca, ilgili pazarda verilen hizmet homojendir. Diğer bir ifadeyle otobüs firmalarının benzer araçlarla, benzer ikramlarla aynı hareket noktasından kalkarak aynı varış noktasına ulaştıkları görülmektedir. Bu durumda, yolcuların tercihlerini belirleyen temel unsur bilet bedelleri olmaktadır. Teorik olarak kapasite kısıtı bulunmayan firmanın düşük fiyat vermesi durumunda yolcuların tamamına hizmet vereceği söylenebilir. Bu durumda mevcut diğer firma veya firmalar, aynı fiyat seviyesine inmek veya piyasadan çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, piyasanın oligopolistik yapısı nedeniyle ilgili pazarda çok farklı fiyat seviyelerinin uygulanması mümkün değildir.

11-57/1462-520

110 Özetle, tek fiyat uygulamasına ilişkin şikâyetler karayolu ile yolcu taşıma sektörünün genelinde görülmekte olup, hizmet farklılaşmadığı sürece bu tür uygulamalara rastlanabileceği anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, önaraştırma döneminde yapılan yerinde incelemelerde, söz konusu iddiaları destekler nitelikte herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Bu çerçevede, gerçekleşen fiyat artışının pazarın oligopolistik yapısıyla beraber, fiyatların halihazırda önceki dönemde öngörülmüş bulunan kanuni taban fiyata yakın seviyelerde gerçekleşmesi ve Haziran ayından itibaren sezonun ve talebin canlanmasından kaynaklandığı neticesine varılmıştır.

120 Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler doğrultusunda, dosya konusu iddialara yönelik olarak bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.